

τοίνυν εἰς Σικελίαν, Ἰέρωνος τότε τὴν Αἴτνην κτίζοντος, ἐπεδείξατο τὰς Αἴτναιας, οἰωνιζόμενος βίον ἀγαθὸν τοῖς συνοικί-

μαχείοις Ἠθικοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους 3, 2: «ὁ δὲ πράττει ἀγνοήσειεν ἂν τις, οἷον λέγοντές φασιν ἐκπεσεῖν αὐτοὺς ἢ οὐκ εἰδέναι, ὅτι ἀπόρρητα ἦν, ὡσπερ Αἰσχύλος τὰ μυστικά». Λέγων Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς Στρωμ. 2, 14: «Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηῆς ἐξεῖπων ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ κριθεὶς οὕτως ἀφείθη ἐπιδείξας αὐτὸν μὴ μεμυημένον» δῆλός ἐστι παρανοήσας τὴν Ἀριστοτέλειον ῥῆσιν: «οὐκ εἰδέναι, ὅτι ἀπόρρητα ἦν». Τὴν ἀσαφῆ καὶ οὐχὶ ἱκανῶς διωρισμένην εἶδησιν τοῦ Ἀριστοτέλους διεκόσμησεν ῥητορικῶς ὑπομνηματιστής τις αὐτοῦ γράφων 40 A: «δοκεῖ γὰρ Αἰσχύλος λέγειν μυστικά τινα ἐν ταῖς Τοξότισι καὶ Ἱερείαις καὶ ἐν Σισύφῳ πετροκυλιστῇ καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ καὶ ἐν Οἰδίποδι· ἐν γὰρ τούτοις πᾶσι περὶ Δημήτρας λέγων τῶν μυστικῶν περιεργότερον ἄπτεσθαι ἔοικεν· λέγει δὲ καὶ περὶ Αἰσχύλου καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ὀμήρου ὡς κινδυνεύοντος ἐπὶ σκηῆς ἀναιρεθῆναι ἐπὶ τῷ τῶν μυστικῶν περιφέρειν (προφέρειν Hermann) τινὰ δοκεῖν, εἰ μὴ προαισθόμενος κατέφυγεν ἐπὶ τὸν τοῦ Διονύσου βωμόν, καὶ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν αὐτὸν παραιτησαμένων ὡς ὀφείλοντα κριθῆναι πρῶτον ἐδύκει ὑπαχθῆναι εἰς δικαστήριον καὶ ἀποφυγεῖν αὐτῶν τῶν δικαστῶν ἀφέντων μάλιστα διὰ τὰ πραχθέντα αὐτῷ ἐν τῇ ἐπὶ Μαραθῶνι μάχῃ» καὶ ὁ Αἰλιανὸς Π. Ἰ. 5, 19: «Αἰσχύλος ὁ τραγωδὸς ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπὶ τινι δράματι. ἐτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις Ἀμεινίας ὁ νεώτερος ἀδελφὸς διακαλυψάμενος τὸ ἱμάτιον ἔδειξε τὸν πῆχυν ἔρημον τῆς χειρός· ἔτυχε δὲ ἀριστεύων ἐν Σαλαμῖνι ὁ Ἀμεινίας ἀποβεβληκῶς τὴν χεῖρα, καὶ πρῶτος Ἀθηναίων τῶν ἀριστείων ἔτυχεν· ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ δικάσταί τοῦ ἀνδρός τὸ πάθος, ὑπεμνήσθησαν τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἀφῆκαν τὸν Αἰσχύλον». Οὔτε ὁ Αἰλιανὸς οὔτε Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ὀνομάζουσι τὸ δράμα, ἐν ᾧ ἐξεῖπεν ὁ Αἰσχύλος μυστικά, ὁ δὲ ὑπομνηματιστής τοῦ Ἀριστοτέλους μνημονεύει πέντε δράματα (Τοξότιδας, Ἱερείας, Σίσυφον πετροκυλιστῆν, ἔτι δὲ Ἰφιγένειαν καὶ Οἰδίποδα διδαχθέντα Ὀλυμπ. 78, 1), ἐν οἷς οἱ ὀρχαῖοι γραμματικοὶ εὑρισκον ὑπαινιγμοὺς καὶ ἀναφορὰν εἰς τὰ μυστήρια. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀψίνου («ὁ Αἰσχύλος ἐπὶ ταῖς Εὐμενίσι κρινόμενος» Ῥήτορ. Ἑλλ., ἐκδ. Walz 9, σελ. 478) ἐπήγαγον αἱ Εὐμενίδες τὴν κατηγορίαν· ἀλλὰ τότε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείδου λεγόμενα περὶ ταραχῆς ἐν τῷ θεάτρῳ δὲν δύνανται νὰ ἀληθεύωσι, προκειμένου περὶ διδασκαλίας τῶν Εὐμενίδων, διότι ὁ ποιητὴς ἔλαβεν ἐν τῇ Ὀρεστείᾳ τὰ πρωτεῖα. Πάντως ὁμοῦς ἐνδέχεται μετὰ ταῦτα μέρος τι τῆς ἐξωτερικῆς διακοσμήσεως ἢ τῆς πομπῆς ἐν τέλει τῶν Εὐμενίδων νὰ ὑπελήφθη ὡς παρωδικὴ μίμησις τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων καὶ νὰ παρέσχε τὴν αἰτίαν τῆς κατηγορίας (πρβ. Lobeck, *Aglaophamus* τ. 1, σελ. 76 κέ.).

Ἀπελθὼν ὁ Αἰσχύλος τὸ πρῶτον εἰς Σικελίαν ἀριδῆλως ἐποίησε τοῦτο ἐπόμενος προσκλήσει τοῦ Ἰέρωνος. Ἡ εἶδησις τοῦ γράψαντος τὸν βίον: «Ἰέρωνος τότε τὴν Αἴτνην κτίζοντος ἐπεδείξατο τὰς Αἴτναιας οἰωνιζόμενος βίον ἀγαθὸν τοῖς συνοικίζουσι τὴν πόλιν» ὑπεμφαίνει ὡς χρόνον τῆς πρώτης ταύτης ἀποδημίας Ὀλυμπ. 76, 1 (= 475 π. X.), ὅτε ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς Αἴτνης.